



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. IV. De Patrino in Baptismo adhibendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

in aqua ad hoc pridic Paschatis aut Pentecostes per infusionem chrisimatis aliasque ceremonias consecrata. Tertia, quod adhibeantur patrini; de quibus postea. Quarta, quod nomen imponatur, ut olim solebat in circumcissione *Luc. 1.* nullibi tamen legitur prohibitum illud commutare etiam propria auctoritate. Quinta, quod olim conserebatur in trina merione: nunc ferè in trina infusione.

24.
Ceremonie
Baptismi
consequentes

Inter ceremonias Baptismum consequentes prima est, osculum pacis, quo olim fideles Baptizatum tamquam fratrem salutabant. Secunda est unctio chrisimatis facta in vertice baptizati, quæ in Ecclesia Latina est antiquissima, ut patet ex *Damaſo, Innocentio 1. Ambrosio & Hieronymo*: quos citat *Bellarmin. l. de Baptismo c. 27.* Chrisma verò debet esse novum sive istius anni, ut habetur c. *Si quis de alio, dist. 4. de Consecr.* Unde extra necessitatem illicitè in Baptismo adhibetur chrisma alterius anni. Quamvis ob difficultatem habendi novum possint Religiosi in partibus Indiarum uti veteri chrismate & sancto oleo usque ad quatuor annos ex concessione *Gregorii XIII.* apud *Rodriguez Tom. 1. q. 9. Reg. 9. 33. 4. 5. & Miranda Tom. 1. q. 43. a. 4.* Idem docent etiam hinc posse Sacerdotes uti veteri oleo & chrismate, donec advenerit novum, ob periculum mortis, in quo sunt jugiter parvuli in illa tenella ætate constituti. Adulti tamen extra mortis articulum non possunt adhibito veteri chrismate baptizari.

Tertiò, recens baptizatus seu Neophytus induebatur vestimento candido in signum innocentie & novitatis vite; illudque deferebat per octavam Paschæ, ac in ipsa die octava (quæ inde Dominica in Albis dicta est) deponerat. Cujus ceremonie vestigium adhuc manet in Baptismo adultorum, qui Romæ temporibus istis solemniter baptizantur. In Baptismo autem parvulorum Sacerdos operit caput infantis veste candida. Quartò, in signum accepti luminis fidei & gratie dabatur baptizato cereus accensus. Quintò, dabatur in Ecclesia occidentali gustandum lac & mel, ad infantie spiritualis significationem. Unde Dominica in Albis canitur: *Quasi modo geniti infantes lac concupisite.* Hæc tamen consuetudo exolevit, uti & altera de osculo pacis, item alia de lotionem pedum Neophytorum; ut ex Ritualibus & Pastoralibus patet. Et hæc de ceremoniis Baptismi adultorum. Parvulis autem baptizandis adhibebantur ex prædictis illæ ceremonie, quæ per ætatem licebant.

25.
Ad quid
deservias
Catechis-
mus infan-
tium bap-
tizandum.

Solum circa Catechismum parvulorum, qui antiquissimus est ac etiamnum simili ferè ritu adhibetur, est observandum, quod etiam parvuli in sua persona sint incapaces instructionis, utiliter tamen fiant ea, quæ Ecclesia observat. Nam in primis sunt

capaces ceremoniarum Catechismi quoad eam partem, quæ catechizandis imponitur nomen, & imprimitur signum crucis. Deinde susceptores infantium nomine faciunt professionem fidei, Symbolum & orationem Dominicam recitant, manumque capiti baptizandi imponunt, tum ut moneantur obligationis suæ quæ obligantur ad instructionem infantis; tum ut designetur obligatio ipsius infantis, veluti non minus obligati ad professionem fidei & religionis Christianæ ubi adoleverit, quam si propria voluntate Baptismum suscepisset.

Quod attinet suppletionem ceremoniarum Baptismi omittarum ab Hæreticis, difficile est jam adultorum eam obligare, nec apparet idem consonum praxi: Unde & Varii Scriptores horum locorum istam obligationem negant. Et consonat *Philippus Revenius* in Constitutione sua ad omnes sibi subjectos in ditionibus Belgii confederatis directâ Anno 1638. in qua de hac re loquens ait: *Unctioes verò & reliqua ceremonie Ecclesie Catholice pro discretione Sacerdotum & levitarum suscipiendum poterunt suppleri.*

QUESTIO IV.

De Patrino in Baptismo adhibendo.

DICO I. In Baptismo solempni adhibendus est patrinus seu susceptor. Patet ex antiquissimo usu Ecclesie, cujus testis est *Dionysius Areopagita Ecclesiastica Hierarchia c. 2. p. 2. & c. 7. in fine. Tertullianus l. de Baptismo c. 18. & Aug. l. 1. de peccatorum meritis c. 34.* Patet etiam ex *Trid. sess. 24. c. 2.* ubi hanc obligationem supponit. Quod idem faciunt plura alia jura. Congruentia est, quod (ut ait *D. Thomas q. 67. a. 7.*) sicut in generatione corporali parvulis datur nutritus, ita in spiritali detur aliquis qui fungatur vice nutritis & pædagogi. Hinc etiam vocatur sponsor sive fideiussor, patronus seu patrinus. Eiusque officium est parvulum de fonte levare, ac in fide & moribus Christiane vite instruere. Quæ obligatio est gravis, ut docent Doctores cum *D. Thoma sup. a. 8.* quia unusquisque tenetur explere munus quod assumit. Deinde suscipiendo tacite promittit se id facturum. Cessat tamen ista obligatio, quando baptizatus creditur satis instrui à parentibus, pastoribus, præceptoribus aut aliis. Quæ ratione plerumque excusantur patrini in locis Catholicorum, ubi prædicta instructio sufficienter vigere existimetur. Item cessat hæc obligatio, quando baptizatus semel sufficienter fuerit instructus: nam tunc non censetur amplius parvulus aut indigens pædagogo. Ita *Suarez ad art. cit. & alii.*

Dico

Dico II. Ad munus susceptoris seu patris allumi non possunt Monachi, ut decernit Eugenius Papa c. Placuit 16 q. 1. neque excipiuntur Abbates, immo expressè comprehenduntur. Non licet Abbati de Consecr. dist. 4. quod tamen solum est Concilii particularis Altifiodorensis, nec tunc factum irritat. Ratio sumitur in c. Placuit ex hoc; quod Monachorum sit solitudinem colere, & sibi ipsis vacare. Cui addi potest ex c. Pervenit 18. q. 2. (ubi Gregorius Papa illud ipsum Monachis interdicit) periculum incantæ communionis cum mulieribus. Propter quod specialiter Franciscanis c. 11. Reg. inhibetur, ut non fiant compadres virorum vel mulierum, ne hac occasione inter fratres vel de fratribus scandalum oriatur. Alioquin vi juris communis non acceri Religiosos mendicantes, utpote non comprehensos nomine Monachorum strictè accepto, nec solitudinem Monachalem colentes, sed potius vi sui instituti instructioni aliorum vacantes, est opinio probabilior. Quam etiam Varii extendunt ad Canonicos regulares. Præterea hæc prohibitionem non comprehenditur Monachus factus Episcopus; qui specialiter deberet exprimi, & in quo finis legis locum non habet. Ita Glossa in c. Statutum 18. q. 1. Rodriguez, Sanchez, Layman & alii. Comprehendi tamen hæc lege etiam Abbatissas & Sanctimoniales, idque velut à fortiori censent Doctores, signanter Wiggers q. 67 ar. 8. n. 20. dubito tamen an consequenter ad regulas generales interpretandi leges odiosas. Generalitè nihilominus loquitur Rituale Romanum Tit. de Patrino dicens: Præterea ad hoc munus admitti non debent Monachi vel Sanctimoniales neque alii cuiuscumque Ordinis Regulares à seculo segregati. Sed an obliget Rituale hoc ultra terminos juris communis publicati ac recepti, dubitari possit. Quibusdam etiam in locis Sanctimoniales, adeoque Abbatissas admitti à parochis videmus. Denique Rituale addendo l. 2. à seculo segregatos, tacitè insinuat esse Regulares, quibus id non competit, uti competit Monachis.

Secundò ad munus Patrini admitti non possunt, nisi baptizati, juxta Doctores unanimiter ex c. In Baptismate 10. de Consecr. dist. 4. Quod de sumptum est ex Concilio Moguntino, adeoque non obligat universalitè, nisi quatenus est ulu receptum ab Ecclesia; prout receptum esse, videtur supponi à Doct. ibus. Inhibitio quoque ista non respicit directè necdum baptizatos, etiam Catechumenos, utpote Ecclesiæ non subiectos, sed respicit alios, ne tales designent aut admittant. Sed et etiam extendi ad Hæreticos à fortiori. Sed hi potius arcentur jure quasi naturali seu ex natura officii tamquam indonei, immo verius perveriores, quam instructores baptizatorum. Ideoque expressè arcentur in Rituale Romano sup. quod generaliter præscribit: Sciant

præterea Parochi ad hoc munus non esse admittendos infideles aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames, nec præterea qui sanà mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim patrini spirituales filios suos, ubi opus fuerit, oportune docere tenentur. Hinc specialiter constat excludi pueros ante usum rationis; veluti qui nec spondere nec instruere possunt.

Denique parentes non possunt suscipere propriam prolem c. Pervenit ad nos 30 q. 1. susceptor enim est ordinatus ad instruendam prolem in defectum parentum, à quibus proinde debet distingui. Idque adeò verum est, ut nequidem indefectum alterius possit admitti: munus enim patrini non est tantæ necessitatis.

Dico III. Olim tantum unicus esse poterat patrinus ex decreto Higinæ Papæ c. In Catechismo & Leonis Papæ c. Non plures, de Consecr. d. 4. Quod & confirmavit Concilium Metense sub Stephano VI can. 3. At successu temporis plures fuere adhibiti; ut colligitur ex c. Quamvis, de Cognat. spirit. in 6. Novissimè verò Trid. sess. 24 c. 2. de Ref. matr. statuit, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, juxta sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant. Utque Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab his, ad quos spectabit, sciscietur, quem vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat; doceatque eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ullà excusari valeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant, Constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniantur, inquit Concilium. Quare Parochum graviter in hoc peccare censent Doctores communiùs contra Sanchez l. 7. de Matr. d. 57 n. 6. & alios.

Dico IV. Ultra obligationem instruendi baptizatum, susceptores in Baptismo contrahunt spirituales cognationem cum eo ejusque parentibus quæ sit impedimentum dirimens matrimonium. Patet ex multis juribus & Tridentino sup. quod antiqua jura restrinxit, ut jam solum contrahatur cognatio inter baptizantem & patrinos ab una parte, baptizatum ac patrem & matrem ex altera; cum secundum antiqua jura illa cognatio longius se extendere. Idcirco autem Ecclesia impedimentum istud ordinavit, ut sciretur, quam sancto, & spirituali amore debeant patrinus & susceptor invicem amare. Unde susceptores olim solebant vocari patres, ut colligitur ex Augustino serm. 116. de temp. Rationem verò restringendi hoc impedimentum ad pauciores personas præfatas allegat Tri-

Pueri autem usum rationis &c.

Parentes denique à susceptione propria proli.

29. Olim unicus tantum patrinus.

Nunc unus & una potest adhiberi; non plures.

30. Qualiter contrahatur cognatio spiritualis ex munere patrini aut ministri baptisimi.



dentinum supra, quod doceat experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia; in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Olim enim triplex erat illius species.

Olim triplex
erat illius
species.

Paternitas,

enim triplex erat species cognationis spiritualis, scilicet paternitas, compaternitas & confraternitas. Paternitas quidem inter baptizantem & baptizatum, suscipientem & susceptum. Eaque adhuc manet. Sed extendi solebat ad uxorem patrini, quae ante susceptionem esset à viro cognita; cujus quoque tunc filius spiritualis censebatur is, quem

Compaternitas.

vir suscepisset. Compaternitas est, inter patres spirituales, scilicet baptizantem & patrinum, ab una parte, ac parentes naturales ab altera parte. Sed olim etiam extendebatur ad uxorem compatris, à viro antea cognitam; quantumvis ipsa verè commater in Baptismo non fuisset. Confraternitas (quae ex toto est sublata) erat inter baptizatum & proles baptizantis, item inter susceptum & proles suscipientis, velut filios ejusdem patris, partim carnalis, partim spiritualis. Inter patrinum autem & matrinam non fuit olim, nec modò est cognatio spiritualis, sed illi habent se velut pater & mater ejusdem baptizati; æquum autem non est, parentes copulari non posse.

Et Confraternitas.

Dixi in Baptismo solemnì: quia licet sit satis probabile, cognationem contrahi etiam in Baptismo privato, cum jura inter solemnem & privatum non distinguant: & sic docent plures Doctores apud Sanchez l. 7. d. 62. n. 13. Contrarium tamen est æquè probabile; si non probabilius, & docetur à Sanchez ibid. n. 14. Suarez & aliis quos citat. Estque verum, etsi quis teneat infantem ex proposito, ut munus patrini subeat. Ratio est: quia patrini adhibitio est ceremonia instituta ab Ecclesia, & quidem pro solo Baptismo solemnì: ideoque ex usu Ecclesiae in privato Baptismo non requiritur, qui sæpe à laicis aut feminis ministratur, sic ut solum per accidens vel commoditatis gratià concurrat, qui infantem baptizandum tunc teneat. Unde nec nomina hujusmodi describuntur in libro, neque cognationem contractam eis parochus inculcat; quod tamen præscribit Trid. sess. 24. de Ref. matr. c. 2. Potuisset quidem Ecclesia ceremoniam istam pro Baptismo solemnì præscripsisse per modum præcepti, eam relinquendo liberam, attamen efficacem, quando adhiberetur in Baptismo privato: de hoc tamen non constat, uti constare debet, ut rectè assereretur.

31.
Ferosimilius
ex solo Bap-
tismo solemnì
oritur
cognatio in
patrino.

Nec obstat, quod privatim baptizans contrahat cognationem cum baptizato: hæc enim inter illos oritur ratione Sacramenti, quod tunc verè confertur: at inter susceptorem & susceptum oritur solum ratione ceremonie, quae ab Ecclesia pro Baptismo privato non est instituta. Quare baptizans solemniter & baptizans privatim non distinguuntur formaliter quantum ad præsens, uti distinguuntur susceptor solemnìs & privatus. Similiter quando infans sine domi baptizatus, si postea deferatur ad Ecclesiam; ut ceremonie peragantur, qui instar patrini tenet infantem, nullam cum eo contrahit cognationem: cum tunc verè non suscipiat in Baptismo, sed in Catechismo.

Porro ut cognatio spiritualis contrahatur requiritur primò, ut susceptor teneat alterum dum baptizatur, vel saltem immediatè de manibus baptizantis suscipiendo de sacro fonte levet: quia jura statuentia hanc cognationem, ubique hujus ceremonie mentionem faciunt. Eamque quoad priorem partem, si Baptismus fiat infusione, quoad posteriorem, si fiat immerfione, præscribit Rituale Romanum Tit. de Sacram. Baptismi. Huc facit etiam Declaratio Cardinalium ad sess. 24. de Ref. matr. c. 2. num. 8. Unde adulti qui solum assistunt, & non tangunt, cognationem non contrahunt. Non est tamen necessarium, ut carnem immediatè teneant vel tangant, sed sufficit, ut contingant vestimenta ejus qui baptizatur: quia etiam hæc ratione dicimur alium tangere vel teneat. Quare similiter sufficit, quòd is teneatur in quodam lintheo, disco &c. Debet autem hoc fieri animo obeundi munus susceptoris: aliàs materialis tentio baptizandi, sicut non sufficit ut quis sit susceptor, ita nec sufficit ut contrahat hanc cognationem. Secundò ut susceptor sit legitimè designatus à parentibus vel parochio (cujus est designare susceptorem in defectu parentum & non aliàs) quia Tridentinum sup. ordinat, ut nulli ultra designatos, etsi tetigerint baptizatum, contrahant cognationem spirituales.

Nota I. Si contingeret plures quàm duos vel etiam duos viros aut duas feminas à parentibus designari & à parochio admitti, dubium esse, an omnes contraherent cognationem spirituales. Suarez ad art. cit. 8. 5. Sed quæres, cum aliis probabile putat, solum primò tangentem, vel neminem, si omnes simul tangant, contrahere cognationem. Sed melius Sanchez l. 7. d. 57. n. 14. & plures alii putant contrarium, si omnes simul baptizatum suscipiant, eò quòd Concilium solum videatur prohibere, ne plures suscipiant, non autem irritare. Pro quo refertur Declaratio Cardinalium ad locum citatum Tridentini dicens: Quod si plures sint designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spirituales, qui tetigerunt, puniunt tamen parochio. Ibidem etiam refertur alia Declaratio, Quod omnes contrahant cognationem, si plures suscipiant, & non constat, quis prius tetigerit, & plures sint electi. Si autem contingeret aliquos tangere puerum sive suscipere, poss.

postquam alii sufficienter functi essent officio susceptoris, non contraherent cognationem, v. g. secundum patrinum ejusdem sexus: eò quòd munus patris ab Ecclesia pro Baptismo solemnè præscriptum prioris susceptione completum videatur, ut proinde posterioris susceptio sit in ordine ad munus patris illegitima, veluti ab Ecclesia repulsa. Ita Sanchez & alii.

Nota II. In casu quo nulli essent designati, dubium est, an omnes tangentes puerum contrahant cognationem. Bonacina q. 3. de Impedim. matr. pu. §. 2. n. 24. Præpositus q. 7. de Impedim. matr. dub. 6. & alii existimant omnes contrahere, si omnes contingant vel suscipiant simul: nam jure antiquo omnes contraherent, c. Quamvis, de cognatione spirituali in 6. cui standum est, quando aliter non decernitur jure novo; quòd à Tridentino non videtur factum. Unde Congregatio Cardinalium supra censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constet, quis prius tetigerit, & plures sint electi vel nullus: si verò unus sit electus, illum tantum contrahere.

Nihilominus Sanchez sup. n. 12. & plures alii putant isto casu neminem contrahere cognationem, si simul sive successivè tangant: eò quòd Tridentinum videatur satis innovasse jus antiquum & postulasse tantquam essentialè conditionem, quòd aliquis sit legitimè designatus. Sed responderi potest cum Præposito & aliis, Tridentinum hoc modo postulare designationem, quando non designati concurrunt cum designatis. Solum enim irritat in ordine ad cognationem, si alii ultra designatos baptizatum tetigerint; adeòque ut aliqui tangentes non contrahant, debet superflue designatis, & consequenter requiritur, ut saltem aliqui sint designati. Aliàs enim propriè non verificatur, quòd alii tetigerint ultra designatos; quam conditionem Tridentinum præscribit. Adhuc autem optimè occurrit Tridentinum (prout occurrere intendit) incommoda multiplicationis impedimenti dirimentis, scilicet cognationis spiritualis: si enim exactè seruentur ab eodem statuta, pauci hanc cognationem contrahent. Non oportuit autem Tridentinum huic multiplicationi occurrere, irritando omnia secus quovis modo facta: uti nec juxta ipsum Sanchez sup. n. 16. id præstitit Tridentinum in casu, quo plures quam unus & una à parentibus designati admittuntur.

Nota III. Illum, qui suscipit prolem per procuratorem, esse verum susceptorè, & contrahere cognationem. Ita habet Declaratio Cardinalium, quæ refertur ad locum Tridentini citatum. Conformis quoque extat decisio R. & Romana. Idem docet Covinec d. 32. dub. 2. n. 40 Bonacina n. 34. & plures alii contra Sanchez lib. 7. disput. 59. & alios putantes nec mittentem nec procura-

tozem contrahere cognationem. Ratio est: quia non repugnat huic actui, fieri per alium, sicut ipsum matrimonium validè contrahitur per procuratorem; & ex nullo alio capite irritatur. Confirmatur, quia magnates ordinariè solent suscipere per procuratorem, censenturque veri susceptores; ergo credendum est eam esse mentem Ecclesiæ; quæ alioquin hoc non deberet permittere, neque censenda est permittere: atpote prohibens Baptisum solemnem celebrari sine patrino; prout tamen verè celebraretur in hujusmodi casibus obviis, si in iis locum non haberet cognatio spiritualis officio patris intrinseca.

Nec obstat, quòd constituens alium, ut nomine suo baptizet, non contrahat cognationem: quia nemo potest baptizare ut alterius instrumentum, sicut potest suscipere vel levare de fonte, sed solum ut immediatè sustinens personam Christi aut ejus nomine.

Nec obstat II. quòd patrinus debeat tangere, tenere &c. quæ sonant physicam actionem: nam sufficit ut physicè tangat vel teneat, qui ejus vices subit. Ut si ad capiendam possessionem requiratur physica quædam actio, sufficit hanc fieri ab eo, qui vice alterius possessionem capit. Aliud autem regula generalis est juris in 6. Potest quis per alium, quòd potest facere per se ipsum. Intellige, nisi in quibusdam casibus jus obstat: prout ex L. Post mortem 25. ff. de Adoptionibus. Neque adoptare neque adrogare quis absens, neque per alium ejusmodi solemnizatem peragere potest. Aut nisi effectus hujusmodi sint, qui ex natura rei contrahi debent actione physicà personali: prout cognatio naturalis non aliter, quam actione personali parentis contrahibilis est, veluti fundata in physica generatione, quæ alteri committi non potest.

Ex his patet, multò minùs admittendum esse, quòd Petrus de Ledesma, Viraldus & alii (quos refert Sanchez sup. num. 10.) censuerunt, cognationem spiritualem contrahi ab ipso procuratore seu commissario. Quòd repugnat responso Cardinalium citato. Præterea id requireret in tali animum hoc munus & consequentem obligationem assumendi; qui tamen deest. Denique non ille, sed qui procuratorem instituit, fuit in patrinum designatus. Ob quòd non contraheret procurator cognationem, etsi animo illam contrahendi teneret infantem: quid quid contra senserit Toletus apud Sanchez sup. & Ludovicus Lopez apud eundem Sanchez n. 12. Aliud est de baptizante ex commissione alterius: ille enim verè baptizat nomine proprio tamquam minister Christi, jurisdictione ab alio accepta. Deinde in ministro non requiritur designatio, aut alia specialis intentio, quam conferendi Sacramentum ad hoc ut contrahat cognationem.

S 4 Nota

37. Objectionibus aliter sentientibus satisfactis.

38. A fortiori dicendum cognationem non contrahi à procuratore.

39.
Oritur etiā
in eo qui
illam non
fuit oritur.

Ac ex Bap-
tismo in
necessitate
collato.

40.
Susceptio
vel Bap-
tizatio pro-
pria prole,
etiam extra
necessitatem,
non impedit
usum ma-
trimonii
contracti.

41.
Non ex iura
rei nec
ex iuro
semper im-
pedit hunc
usum, quod
quid ma-
trimonium
contrahen-
dum dirigi-
gunt.

Nota IV. hanc cognationem oritur quantumvis ipsa ignoretur: nam lex irritans legitimè promulgata vim suam obtinet, etiamsi ignoretur, idque verum est, etiamsi necessitate cogente aliquis Baptismum contulerit. Hinc si quis cogente necessitate proprium filium ex fornicatione susceptum baptizaret, non potest postmodum ejus matrem in uxorem accipere. Idem dicendum de tenente, & tamen invincibiliter ignorante legem irritantem.

Nota V. quod etiam ab antiquo prohibitum sit parenti prolem suam vel compartem de fonte levare aut extra necessitatem baptizare; si tamen id faciat post contractum matrimonium, in rigore non privari jure petenti debitum, ut habet sententia hoc tempore satis recepta. Ratio est: quia tantum gravamen non debet imponi sine urgente textu seu lege, qualis non extat, ut fatentur etiam Varii oppositum tenentes. Fuerat quidem hoc statutum c. *Pervenit* 30. qu. 1. etiam in casu, quo id fieret ex ignorantia; revocatum tamen fuit c. *de eorundem*, quamquam de industria contigisset utriusque, statuendo, ut simul maneat, qui olim ab invicem jubebantur separari. Et clarius c. *Si vir, de Cognat spirit.* Alexander III. statuit, non esse separandos, etiam in casu malitiæ aut certæ scientiæ, & utrumque obligat ad reddendum debitum; adeoque etiam dat jus petendi, quod per priores canones eatenus tollebatur, quatenus præcipiebatur separatio seu divortium.

Nec obstat, quod quicquid dirimit matrimonium contrahendum, etiam impediatur usum antea contracti. Nam non semper, neque necessariò ex natura rei id subsistit, sed tunc solum, quando jus hoc ordinat. Quod clarè patet: nam baptizans in necessitate prolem fornicariam, incurrit impedimentum dirimens matrimonium cum concubina contrahendum, & tamen non impeditur usus antea contracti, ut patet ex c. *Ad limina* 30. qu. 1. Ad ejusdem rei declarationem duo alia exempla adducit *Arriaga* hic d. 26. n. 30. Primum est impotentia subsequenti matrimonio, quod ipsa non dissolvit, & tamen contrahendum dirimit. Sed hoc exemplum non est ad propositum: nam in illo nec potest peti nec reddi debitum, ut ipsemet addit. Secundum est conditionis servilis, quæ si fuisset prævia matrimonio, non potuisset mancipia validè illud contrahere sine voluntate Domini; dum autem subsequitur servitus non requiritur licentia Domini ad petendum vel reddendum debitum. At mancipia non posse validè contrahere matrimonium sine voluntate Domini, est apertè falsum: nam nec inter servos matrimonia debent ullatenus prohiberi: si contractibus dominis & in viris contracta fuerint, nullatenus sunt propter hoc dissolvenda, ut declarat *Adrianus* Papa c. *Dignum est* 1. *De Conjugio servorum*.

Quamvis autem olim indicta fuerit separatio suscipientium proprios filios de sacro fonte à matribus, certum tamen est matrimonium antea contractum per hoc non fuisse dissolutum; immò nec potuisse per Ecclesiam dissolvi, saltem post consummationem. Nec refert, quòd s. *Denseder* Papa in *Epistola decretali* (cujus initium refertur c. *Pervenit* 30. qu. 1.) in fine statuat: *Mulieres verò, cum separata fuerint, pro hac illicita re, à propriis viris totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt* (legendum *reperunt*) & post expletum annum recipiant alium virum, similiter & vir uxorem. Nam textus est vitiosus seu corruptus; ideoque verba ista non sunt à *Gratiano* adjecta. *Basilus Pontius* lib. 7. de *Matr. cap. 40.* loco alium virum, legendum putat, *illum virum*. Unde non additur, & *vir aliam uxorem*, sed, & *vir uxorem*; supple, eandem. Indubitatum aliquin esse debet Pontificem non declarasse tam inauditam in Ecclesia & passibilem falsitatem; quam verba ingerere primà fronte videntur. Aliàs solutiones adierit *Pontius* supra.

Nota VI. Cognationem hanc spiritualem juxta Doctores passim, quos citat & sequitur *Diana* p. 10. *Tract. 16. ref. 89* contra *Aversa*, *Henriquez*, in quorum opinionem inclinat *Præpositus* qu. 7. de *impedi. n. 38.* non incurri, quando baptizans ipse non est baptizatus: eò quòd leges hujusmodi concernant baptizatos, nec iis ligentur nec dum baptizati. Unde baptizans infidelis indubiè non contrahit impedimentum cum parentibus infidelibus proles baptizate, quò minus cum superstite possit in infidelitate matrimonium contrahere. Contentur tamen alii cum non posse suscepto Baptismo (antea obtitisset aliud impedimentum, scilicet disparitatis cultus) contrahere matrimonium cum prole à se baptizata vel parentibus fidelibus: eò quòd Ecclesia possit indirecè & ex consequenti hujusmodi infidelem respicere suà lege, directè scilicet inhabilitando fidelem, & indirecè infidelem, ne iste cum hoc contrahat post susceptum Baptismum. Sicut impedimentum criminis hoc modo inducitur inter fidelem & infidelem.

Verum etiam Ecclesia id facere potuisset, & in impedimento criminis id fecerit, c. 1. *de Conversione infidelium*: in presenti tamen casu nil tale expressit, adeoque à generali ordinatione, quæ censetur respicere baptizatos inter se, videtur infideles tacitè excepisse. Alioquin non superat quòque potestatem Ecclesiæ, statuere indirecè impedimentum inter baptizantem infidelem & parentem prolis similiter infidelem, ita ut si vel quomodo Baptismum susciperent, non possent postea validè inter se contrahere; nec tamen de facto Ecclesia id fecit. In dubio quoque non debet